

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.12.1968, sp. zn. 1 Cz 63/68, ECLI:CZ:NS:1968:1.CZ.63.1968.1

Číslo: 25/1970

Právní věta: Při rozhodování soudu o tom, komu má být svěřeno nezletilé dítě do výchovy, nemůže mít vliv skutečnost, že rodič, v jehož osobě jsou dány záruky řádné výchovy dítěte, má nebo bude mít bydliště vzdálené od bydliště druhého rodiče. Babička, která byla rozhodnutím soudu pověřena výchovou nezletilého dítěte, je účastnicí řízení o dalších opatřeních, týkajících se nezletilého dítěte.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.12.1968

Spisová značka: 1 Cz 63/68

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Řízení před soudem, Účastníci řízení, Výchova dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 26
§ 50 99/1963 Sb. § 94

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem okresního soudu Praha-západ z 9. 6. 1966 bylo rozvedeno manželství rodičů nezletilé K. S., nar. 15. 4. 1963; nezletilá byla svěřena do výchovy své babičky ze strany otce, o níž soud tehdy zjistil, že se souhlasem obou rodičů již delší dobu nezletilou řádně vychovává a že je nejen ochotna, ale i schopna zajistit řádnou výchovu nezletilé do budoucnosti. Na nezpůsobilost matky k řádné výchově nezletilé usuzoval soud ze zjištění, že udržuje časté známosti s muži; otci bránila v osobní péči o nezletilou především práce na směnách.

Již dne 14. 9. 1966 podala matka návrh na změnu tohoto rozhodnutí o výchově nezletilé. Tvrdila, že se o nezletilou starala vždy vzorně a že ji po dohodě s otcem svěřila do péče babičky jen proto, aby mohla nastoupit zaměstnání. I tak se však podílela na výchově nezletilé a měla ji přibližně polovinu každého týdne u sebe v R. Teprve později, když s tím babička nesouhlasila, zůstávala nezletilá stále v bydlišti babičky v P., kde ji matka navštěvovala denně po skončení práce. V poslední době brání babička matce ve styku s nezletilou, která je na matku zvyklá a velmi na ní lpí. Návrh na svěřeni nezletilé do vlastní výchovy odůvodňovala matka konečně i tím, že babička trpí nakažlivou chorobou a že je tedy nezletilá u ní ohrožena na zdraví.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl rozsudkem z 19. 10. 1966 tak, že nezletilou svěřil do výchovy matky a nad výchovou nezletilé u matky vyslovil dohled. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že o matce - z

hlediska jejího způsobu života - nevyšlo nic závadného najevo, že nezletilá má k matce, která ji denně navštěvuje, dobrý vztah a že se od doby posledního rozhodnutí o výchově a výživě nezletilé změnila poměry i v tom, že matka má možnost umístit nezletilou v mateřské školce, a v tom, že i babička nezletilé nastoupila zaměstnání (zatímco dříve byla v domácnosti).

Městský soud v Praze vyhověl rozsudkem z 26. 4. 1967 odvolání otce a změnil rozsudek obvodního soudu tak, že zamítl návrh matky, aby jí byla nezletilá svěřena do výchovy. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že neshledal takovou změnu poměrů, která by vyžadovala změnu dosavadního rozhodnutí o výchově a výživě nezletilé. Poukázal hlavně na trvající nevyhovující bytové poměry matky, která bydlí i nadále v bytě otce nezletilé, který uzavřel nové manželství; v prozatímním řešení bytových poměrů matky jejím odjezdem s nezletilou k příbuzným na Slovensku spatřoval jednání, které by bylo v rozporu se zájmem nezletilé, neboť otci by tak bylo zcela znemožněno výchovné působení na nezletilou.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl rozsudkem Městského soudu v Praze porušen zákon a zrušil jej.

Z odůvodnění:

Podstatná vada řízení tkví v prvé řadě v tom, že již obvodní soud nepředvolal k jednání babičku nezletilé a nedoručil jí své rozhodnutí, ačkoli byla účastnicí řízení vzhledem k tomu, že byla výchovou nezletilé pověřena rozsudkem okresního soudu Praha-západ z 9. 6. 1966. Tuto vadu řízení soud druhého stupně nejen neodstranil, nýbrž v ní pokračoval, když rovněž nepředvolal babičku nezletilé k jednání a rozhodl před tím, než byl rozsudek obvodního soudu doručen všem účastníkům, tj. i babičce nezletilé.

Tím došlo k porušení zákona v ustanoveních § 18, 94 odst. 1, § 115, 158 odst. 2 o. s. ř.

Soud druhého stupně pochybil pak i tím, že změnil rozsudek obvodního soudu, aniž by tak učinil na základě zjištění skutečného stavu věci.

V souvislosti s výchovou nezletilé u babičky nebylo objasněno, zda babička trpí vskutku nakažlivou chorobou a ohrožuje nezletilou na zdraví, jak je zabezpečována výchova nezletilé v době, kdy je babička v práci, zda babička brání matce ve styku s nezletilou (a v kladném případě, jak to působí na nezletilou) a jaké jsou nynější bytové poměry babičky nezletilé, a to zejména se zřetelem k tomu, jak jsou bytové poměry babičky nezletilé ovlivňovány okolnostmi, že se mezitím rozvedl i další syn babičky a že jeho bývalá manželka bydlí v bytě babičky nezletilé nadále i se svým dvouletým dítětem. Bylo na místě, aby se soud zabýval tím, zda v důsledku této okolnosti nenastaly v bytě babičky nezletilé (o kuchyni a pokoji) ještě tísnivější poměry, než byly v době dřívějšího rozhodování, popř. zda narušení vztahů mezi těmito bývalými manžely nepůsobí nepříznivě i na nezletilou a její výchovu.

Náležitě nebyly prověřeny také bytové poměry matky. Soudu druhého stupně lze přisvědčit, když neshledal pro nezletilou vhodným event. bydlení s matkou v jedné místnosti otcova bytu v R., kterou matka užívá, a to tím spíše, že zde dochází mezi rodiči nezletilé ke konfliktům stupňovaným tím, že v bytě bydlí i nynější manželka otce. Leč nelze souhlasit s názorem soudu druhého stupně odmítajícím možnost prozatímního řešení bytových poměrů matky jejím odjezdem s nezletilou k příbuzným na Slovensko. Svoboda pobytu uvnitř státu je ústavně zaručeným právem každého občana, tedy i rozvedeného rodiče nezletilého dítěte. Kdyby se ukázalo, že matka má možnost bydlet s nezletilou v prostředí pro ně vhodným, byť vzdáleným od nynějšího bydliště, nebylo by vyloučeno z tohoto důvodu, aby jí byla nezletilá svěřena do výchovy. Prospěšný vliv otce na výchovu nezletilé by mohl být zabezpečen tak, že by byl otci povolen delší styk s nezletilou např. v době školních prázdnin apod. Nežijí-li rodiče spolu, je nutno vždy počítat s tím, že jejich výchovné působení na dítě nebude

stejně a že bude větší u toho z nich, který má dítě v osobní péči, a není možno nutit toho z nich, jemuž výchova dítěte byla nebo má být svěřena, aby se s dítětem zdržoval v blízkosti bydliště druhého rodiče.

Tím, že Městský soud v Praze rozhodl na základě neúplného skutkového stavu, byl porušen zákon v ustanoveních § 6, 120 a 132 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 50 odst. 2 a § 28 zák. o rod.